

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1XEObd/5/2023
Identifikačné číslo spisu:	8104110231
Dátum vydania rozhodnutia:	21.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8104110231.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v exekučnej veci oprávnenej obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, proti povinnému Z. F., narodenému XX. Z. XXXX, K., o vymoženie 398,33 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 26Er/20/2004, o odvolaní a dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 22. januára 2013 č. k. 17CoE/4/2013-44, takto

rozhodol:

- I. Konanie o odvolaní oprávnenej z a s t a v u j e.
- II. Návrh oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a.
- III. Dovolanie oprávnenej o d m i e t a.
- IV. Povinnému n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 2. mája 2012 č. k. 26Er/20/2004-14 vyhlásil exekúciu vedenú na podklade exekučného titulu (notárskej zápisnice), ktorý bližšie špecifikoval v odôvodnení uznesenia za neprípustnú a zároveň ju zastavil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že oprávnenou predložená notárska zápisnica nie je spôsobilým exekučným titulom, pretože je nulitným právnym aktom a tým nie sú splnené podmienky, aby mohla byť na jej podklade vedená exekúcia. Vychádzal zo zistenia, že oprávnená a povinný uzavreli 5. mája 2003 zmluvu o úvere, súčasťou ktorej bolo aj splnomocnenie, ktorým povinný splnomocnil advokáta Mgr. Tomáša Kušníra na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, t. j. aby v jej mene uznal dlh do výšky vzniknutej pohľadávky a príslušenstva. Za povinného konal a zápisnicu podpísal (na základe substitučného plnomocenstva udeleného Mgr. Kušnírom) advokátsky koncipient Mgr. C. T.. Ten v mene povinného

uznal dlh v plnom rozsahu čo do základu aj výšky a zároveň vyhlásil, že dlh, ktorý je opísaný v notárskej zápisnici, povinný splatí v lehote do 21. októbra 2003, v opačnom prípade vyjadril súhlas s použitím notárskej zápisnice ako exekučného titulu.

1.1. Predmetnú plnú moc považoval súd prvej inštancie za neplatnú z dôvodu nedostatku slobodnej vôle povinného pri výbere splnomocnenca. Zdôraznil, že povinný pri uzatváraní zmluvy o úvere nemal možnosť voľby zástupcu, keďže táto obsahovala vopred pripravenú predtlač splnomocnenia s menom Mgr. Kušníra ako splnomocnenca. Jednalo sa o tzv. „formulárovú zmluvu“. Navyše dodal, že predmetné splnomocnenie bolo koncipované veľmi široko a všeobecne, splnomocnencovi dávalo široký priestor pre konanie a zároveň vzbudzovalo pochybnosti o skutočnom obsahu splnomocnenia, čo viedlo k jeho neurčitosti. Na základe uvedeného súd prvej inštancie uzavrel, že v danom prípade bola súdu ako exekučný titul predložená listina, ktorá bola nulitným právnym aktom a teda i nespôsobilým exekučným titulom, čo predstavovalo dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g/ zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom v čase rozhodovania súdu (ďalej len „Exekučný poriadok“).

2. Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 22. januára 2013 č. k. 17CoE/4/2013-44 rozhodol tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Osobitným výrokom zamietol návrh oprávnenej na prerušenie konania.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, preto si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v celom rozsahu odkázal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že k dôvodom pre ktoré súd prvej inštancie exekúciu správne zastavil považoval za vhodné doplniť len, že exekučný súd je povinný pri nútenom výkone rozhodnutia postupovať v medziach a v súlade so zákonom, a preto bol povinný nepripustiť, aby notárska zápisnica vyhotovená za uvedených podmienok, ktorá bola v predmetnej veci exekučným titulom, by bola podkladom na vedenie exekúcie proti povinnému, keďže jej chýbala materiálna vykonateľnosť.

2.2. Čo sa týka výroku zamietajúceho návrh oprávnenej na prerušenie konania v súlade s ust. § 109 ods. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že je vecou členských štátov Európskej únie, aby sa vyrovnali s otázkou, či v konkrétnom prípade ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, pričom v danej súvislosti odkázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Pannon C-243/08 a tiež rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Freiburger Kommunalbauten C-237/02. Nastolenú otázku preto nebolo potrebné predkladať s návrhom na prejudiciálne konanie Súdnemu dvoru Európskej únie, odvolací súd sa zaoberal otázkou, či označená zmluvná podmienka predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku a dospel k záveru, že v danej veci sa jednalo o rozpor právneho úkonu zastupovania so zákonom.

3. Proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove - vo výroku zamietajúcom návrh na prerušenie konania postupom podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP v spojení s článkom 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie - podala oprávnená odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a) OSP), napadnuté rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) OSP) a je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Žiadala rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3.1. Proti uzneseniu odvolacieho súdu vo výroku potvrdzujúcom uznesenie súdu prvej inštancie podala oprávnená dovolanie v ktorom uviedla, že: 1. súdy oboch inštancií rozhodli „nad rámec zverenej právomoci“ (§ 237 písm. a) OSP), 2. súdy opätovne konali vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d) OSP), lebo vykonateľnosť exekučného titulu už bola právoplatne posúdená pri poverení súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu, 3. oprávnenej sa odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f) OSP) tým, že súdy nezohľadnili jej námietky, konali bez pojednávania a dokazovania a nerešpektovali jej právo na to, aby jej právna vec bola rozhodovaná na základe správneho právneho

základu, súčasťou ktorého je aj výklad práva Európskej únie, 4. konanie súdov je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) OSP) a 5. napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c) OSP). Oprávnená (ďalej len „dovolateľka“) žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žiadala tiež priznať náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. Zároveň navrhla, aby bolo dovolacie konanie prerušené podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP a Súdnemu dvoru Európskej únie boli predložené prejudiciálne otázky špecifikované v dovolaní. Súčasťou dovolania bol i návrh na odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu v súlade s ust. § 243 OSP, a to z dôvodu, že predmetné rozhodnutie vykazuje tak závažné právne nedostatky, že jeho výkon v prostredí právneho štátu je vylúčený.

4. Zo spisu vyplýva, že dovolanie oprávnenej bolo dané na poštovú prepravu 25. marca 2013 a odvolanie 14. marca 2013. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 CSP). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálna a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 CSP).

5. S účinnosťou od 1. júla 2016 bol tiež novelizovaný zákon č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok v znení účinnom v čase rozhodovania súdu, a to zákonom č. 125/2016 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, keď za § 9 boli vložené nové § 9a a § 9b, ktoré upravujú použitie ustanovení Civilného sporového poriadku v exekučnom konaní. Podľa § 9a ods. 1 Exekučného poriadku, ak to povaha veci nevyklučuje, v konaní podľa tohto zákona sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku. Podľa § 9a ods. 4 Exekučného poriadku, na účely tohto zákona sa pojmy strana a spor vykladajú ako účastník konania a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplyva inak.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky najskôr skúmal, či sú dané procesné predpoklady, za splnenia ktorých môže konať o odvolaní oprávnenej.

7. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Podľa odseku 2, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

8. Jedným z neodstrániteľných nedostatkov procesných podmienok, ktoré spôsobujú, že súd musí konanie zastaviť, je nedostatok funkčnej príslušnosti (ktoréhokoľvek) súdu na prejednanie určitej veci, ktorá inak patrí do právomoci súdov. Keďže oprávnená svoje odvolanie podala ešte 14. marca 2013 a podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP platí, že konanie začaté do 30. júna 2016 na funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo, Najvyšší súd Slovenskej republiky svoju funkčnú príslušnosť na konanie o odvolaní oprávnenej skúmal v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase začatia odvolacieho konania. Dospel pritom k záveru, že nie je funkčne príslušný na prejednanie podaného odvolania oprávnenej a zároveň neexistuje zákonný dôvod na postúpenie veci inému (funkčne príslušnému) súdu.

8.1. Uvedený záver vyplýva zo znenia prvej vety § 201 OSP, v zmysle ktorej platilo, že účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Na konanie v prvom stupni boli v zmysle § 9 ods. 1 OSP zásadne príslušné okresné sudy. Krajské sudy rozhodovali ako sudy prvého stupňa: a/ v sporoch o vzájomné vyporiadanie dávky poskytnutej neprávom alebo vo vyššej výmere, než patrila, medzi zamestnávateľom a príjemcom tejto dávky podľa právnych predpisov o sociálnom zabezpečení, b/ v sporoch medzi príslušným orgánom nemocenského poistenia a zamestnávateľom o náhradu škody vzniknutej nesprávnym postupom pri vykonávaní nemocenského poistenia, c/ v sporoch týkajúcich sa cudzieho štátu alebo osôb požívajúcich diplomatické imunity a výsady, ak tieto spory patria do právomoci súdov Slovenskej republiky (§ 9 ods. 2 OSP). Krajské sudy boli tiež funkčne príslušné na rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov (§ 10 ods. 1 OSP), zatiaľ čo Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodoval o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa (§ 10 ods. 2 OSP).

8.2. V zmysle procesnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 je teda Najvyšší súd Slovenskej republiky funkčne príslušný rozhodovať iba o tých odvolaniach, ktoré smerujú proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa. Prípady, v ktorých je rozhodnutie krajského súdu rozhodnutím súdu prvého stupňa, sú pritom zákonom taxatívne vymedzené (viď § 9 ods. 2 OSP).

8.3. Rozhodnutie krajského súdu o zamietnutí návrhu oprávnenej na prerušenie konania, vydané po začatí odvolacieho konania, nie je rozhodnutím krajského súdu ako súdu prvého stupňa, ale je rozhodnutím krajského súdu ako súdu odvolacieho a takéto rozhodnutie nie je možné napadnúť odvolaním (§ 201 OSP a contrario). Vzhľadom k tomu, že funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na prejednanie odvolania oprávnenej nie je daná, Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie o odvolaní oprávnenej proti uzneseniu odvolacieho súdu zastavil bez toho, aby preskúmaval vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia (§ 161 ods. 2 CSP).

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na dokončenie konania o dovolaní oprávnenej z 22. marca 2013 (§ 470 ods. 4 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka exekučného konania, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 CSP), predtým než pristúpil k preskúmaniu dovolaním napadnutého rozhodnutia zisťoval, či sú splnené podmienky pre to, aby dovolaním napadnuté rozhodnutie bolo podrobené dovolaciemu prieskumu.

10. Nevyhnutnou procesnou podmienkou v dovolacom konaní je povinné právne zastúpenie dovolateľa, ako to vyplýva z ustanovenia § 241 ods. 1 OSP v znení účinnom ku dňu podania dovolania oprávnenej. Rovnako aj nový procesný kódex - Civilný sporový poriadok v ust. § 429 ods. 1 vyžaduje, aby dovolateľ bol v priebehu dovolacieho konania zastúpený advokátom, s výnimkou prípadov predpokladaných ust. § 429 ods. 2 CSP, pričom dovolanie a iné podania musia byť advokátom aj spísané. Ide o osobitné podmienky dovolacieho konania, ktorých nesplnenie má za následok odmietnutie dovolania.

11. V posudzovanom prípade oprávnená ako dovolateľka nie je v dovolacom konaní zastúpená advokátom. Z obsahu spisu vyplýva, že v čase podania dovolania bola zastúpená splnomocneným zástupcom - advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO: 36 864 421, konajúcou prostredníctvom jej konateľky, advokátky doc. JUDr. Branislava Fridricha, PhD. V priebehu konania spoločnosť Fridrich Paľko s.r.o. dovolaciemu súdu oznámila, že dňa 6. februára 2018 došlo k výpovedi všetkých plnomocenstiev viažucich sa k zmluvám o poskytovaní právnych služieb uzavretých medzi advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko s.r.o. a dovolateľkou ako jej klientkou, čím bolo ukončené zastupovanie dovolateľky danou advokátskou kanceláriou vo všetkých konaniach. Právnym účinkom výpovede dovolateľkou udelenej plnej moci je, že v predmetnom dovolacom konaní už nebola splnená procesná podmienka spočívajúca v povinnom zastúpení dovolateľa advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), ktorej splnenie je súd povinný skúmať nielen na začiatku, ale v priebehu celého konania. Dovolací súd preto dňa 18. mája 2023 dovolateľku vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia tejto výzvy preukázala splnenie podmienky povinného právneho zastúpenia podľa ust. § 429

CSP. Súdu mala v určenej lehote predložiť splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v predmetnom dovolacom konaní, prípadne mala preukázať, že sa na ňu vzťahuje výnimka v zmysle ust. § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, t. j. že jej zamestnanec alebo člen, ktorý je oprávnený za ňu konať, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Dovolací súd dovolateľku zároveň poučil o následku nesplnenia zákonom vyžadovanej povinnosti, ktorým je odmietnutie dovolania.

12. Dovolateľka napriek výzve dovolacieho súdu, ktorá jej bola účinne doručená 1. júna 2023, v stanovenej 10 dňovej lehote, ani do času rozhodnutia o jej dovolaní, nepredložila plnú moc udelenú advokátovi na jej zastupovanie v dovolacom konaní a ani nepreukázala, že by jej zamestnanec alebo člen, ktorý je oprávnený za ňu konať, mal vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, hoci o následkoch nepredloženia žiadaných listín bola riadne poučená.

13. Vzhľadom na to, že dovolateľka ani na výzvu dovolacieho súdu zastúpenie advokátom v dovolacom konaní, resp. existenciu výnimky podľa ust. § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, nepreukázala, nie je splnená osobitná procesná podmienka dovolacieho konania v zmysle ust. § 241 ods. 1 OSP v znení účinnom v čase podania dovolania, ako ani ust. § 429 CSP. Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie oprávnenej odmietol podľa ust. § 447 písm. e/ CSP pre nedostatok právneho zastúpenia dovolateľky.

14. K návrhu oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ OSP dovolací súd uvádza, že v prejednávanej veci dovolací súd skúmal splnenie procesných podmienok dovolacieho konania, ktoré posudzoval v zmysle príslušných ustanovení vnútroštátneho procesného práva. Dovolanie oprávnenej odmietol podľa ust. § 447 písm. e/ CSP z dôvodu nesplnenia procesnej podmienky povinného zastúpenia advokátom (§ 241 ods. 1 OSP v znení účinnom ku dňu podania dovolania a § 429 CSP). Pre také rozhodnutie nebolo potrebné aplikovať a interpretovať právo Európskej únie, ani sa zaoberať judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. S poukazom na uvedené dovolací súd návrh oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania ako nedôvodný zamietol.

15. Keďže dovolací súd zamietol návrh oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania a odmietol dovolanie oprávnenej z dôvodu nesplnenia procesnej podmienky povinného zastúpenia advokátom, je neopodstatnený tiež návrh oprávnenej na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia podľa ust. 243 OSP v znení účinnom v čase podania dovolania a ani ust. § 444 ods. 1 CSP a dovolací súd nie je povinný o ňom rozhodnúť osobitným výrokom (k uvedenému porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016, sp. zn. 3Cdo/616/2015).

16. Povinnému ako úspešnému účastníkovi dovolacieho konania vznikol voči oprávnenej nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP). Keďže však podľa obsahu spisu povinnému v tomto konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s článkom 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, povinnému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (k uvedenému porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018).

17. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.